

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

III. S. Scripturam interpretari num sit cuiusuis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

AD. IV. Agitur ibi de Euangelio Prædicato infidelibus: non de scripto. Vnde I. Cor. I. *Nos prædicamus Christum crucifixum; Iudæis scandalum; Gentibus stultitiam. Deinde; Clara prædicatio; sed incredulis obscura Fides: quia Scripturam vel non intelligunt, vel non credunt. Indicabat id velamen, Moysis faciei oppantum. Demum: Mysteria credentibus sunt certa omnibus; multis clara: Scripturæ tamen non multis; minus omnibus liquet.*

AD. V. Iam liquet scriptura credita, quoad verba, sensum literalem, & mytheria præfigurata aut prophetizata. Ipsa Apocalypsis cui aperta est? At credita est, & exposita Ecclesiæ sat liquet.

QVÆSTIO III.

An sit cuiusvis Biblia legere, & Interpretari?

LUTHERANI & CALVINIANI iuxta, ceterique, I. Sibi sumunt Scripturam è qua vis in quamlibet linguam vertendi licentiam: item Hebræam, Græcamque, Latinamque interpretandi ad libitum. Hinc à vera lectione ac Interpretatione in diuersa abeunt, ac obscèrè discrepant in & verbis, & sententiis, quin & libris quoque; Scripturarum mutatis, mutilatis, omissis, eiectis, additisque nouis. Liquet è iusta superius allata eorum querela: Cui addit Lutherus ibid: *Istis nihil proficitur, nisi quod discrepantia lectionum turbat memoriam, remoratur studium, ac in multis locis incertiores dimittit legentem, quam fuerat.* Rauchlinus in Concord. hebræ. *Multa translationes Bibliorum prodeunt; quas melius fuisset non natus esse, vel statim interisse.*

SVADENTISTIS communem vulgo lectionem fieri Scripturarum. I. Quia Mandat omnibus Dominus, Ioan. 5. *Scrutamini Scripturas.* 2. Beroënses Act. 17. *quotidie scripta-*

bantur scripturas. 3. Dominus oratione sua ostendit, plus inesse luminis diuini parulis & abiectis, quam sapientibus & clavis. Matth. 11. Ergo.

AVTOR. I. Prælegere, & exponere Scripturas proprium est ad hoc deputatis & instructis. I. Quia in Ver. Test. Sacerdotum erat, Tuba canere, docere populum, consulere Deum, responsa Deo ferre etiam ad sanctissimos. Iosu. 6. Deu. 24. 2. Reg. 14. Malac. 1. *Labia Sacerdotum custodiunt scientiam.* In nouo Test. Epl. 4. *Constituit Deus. QVOSDAM, non omnes, Doctores et Pastores, ad consummationem sanctorum, in adificationem Corporis Christi.* Proinde, Act. 20. *Attendite vobis, & vniuerso gregi, in quo posuit Vos præ omnibus. Deus &c.* 2. Tim. 4. *Attende lectioni, adhortationi, doctrinæ.* 25. 2. S. Hieron. l. 1. contra Pelag. queritur hæreticos; quibus plebis sibi colligant fauorem; scientiam legis quibuslibet, etiam mulierculis, tribuisse. Idem insinuaturfætitatum, lac. 3. *Nolite fieri plures Magistri, nec Sciens, quoniam maior iudicium sumitis.* 3. S. Petrus, ut S. Hilar. l. 2. de trinit. et. l. 2. ad Constantiam; S. Hieron. in Gal. 1. S. August. l. 12. Confess. c. 25. &c. docent; Non aliamde tot ortas hæreses, & schismata proleminata; quam quòd quivis Scripturam legeret, iudicaret, & sua ad commenta commodaret.

II. Vnum demus in Exemplum Lutherum, Magistrum vulgaris Magisterii super Sacras Scripturas, quem ipse in interpretando deferat honorem Scripturis. I. Blasphemat subinde: Vt Tomo 2. Wittembergensi fol. 226. b. *In principio creauit Deus cælum & terram: id est: voravit cucullum chryseati cum pla-*

mis & omnibus: **Der Guckgang hat die Grassmuck gefressen.** Idem to.

2. Ieneā. f. 404. b. *Vos estis lux mundi*: id est: *Sercus in laterna*. 2. Verba depravat: testis Georgius Dux Saxonie in præfat. ad Nouum Test. Embleri, vbi notat vltra sexcenta loca ab Luthero deprauata: vt lla. 9. est *Deus fortis*; is ponit, *Virtus Patria*: quasi Christus non esset Deus. Gal. 5. Omisit in donis Sp. sancti, Patientiam, modestiam, continentiam. 3. Sententias omisit: vt i. Ioan. 5. *Tres sunt, qui testimonium dant. &c.* 4. Partes omisit: vt Dan 3. versus 66 & partem Esther. 5. Capita omisit: vt Danielis duo vltima. 6. Libros exautorauit, vt Iudith, Sapientie, Tobie, Ecclesiasticum, Baruch, Machabæorum lib 1 & secundum, Epistolam ad Hebræos, Iacobi, Iudæ, Apocalypsin, to. 5. fol. 515. 6. to. 2. f. 188. a.

III. Vt omninò iuste quærat P. Becanus in Manuali controu. lib. 1. c. q. 1. 4. *An Lutherani & Calvinista habeant Veram Scripturam?* Negat. Sicque probat. In Scriptura tria spectantur, Canon, Versio, Interpretatio.

1. *Canonem* non habent; quia in hoc dire & procul inter sese dissident, ac digladiantur: nec vtrorumque Canon est ab Ecclesia vnquam adprobatus: adeò is diferepat etiam à S. Patrum Canone præscò ac primæuo.

2. *Versionem autenticam* non habent: patet supra; multas numerant, nullam undique omnes probant; alij alias culant: *Lutheranam* carpunt Tigurini, *Osiandri*, *Bucerus*, *Munsterus*, *Lutherus* post annos XX se errasse crebrò, fatetur. *Bezanam* damnat Castalion, *Huberus* &c. *Castalionam* dānat Beza, *ridet*, &c. *Münst-*

rianam Tigurini, *Pelicanam*, &c. respñt, &c.

3. *Sensum & Interpretationem autenticam* non habent, nisi quam à nobis accipiunt: vbi abeunt; errant. Vt lla. 4. r. *Bene aut male, si potestis, facite*: id est *Luthero*, homo non habet amplius liberum arbitrium, quia id per peccatum Adæ perdidit. Item, Mat. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*: hoc *Calvinus* vult ironice dictum, q. d. *Ne serues mandata*. Sic pleraque vult dicta à Christo, Inst. 3. c. 24 § 13. *Ecce, vocem ad eos dirigit; sed vt magis obsurdescant: Lumen accendit; sed vt redāantur cæciores: Doctrinam profert; sed quam magis obstupefcent: Remedium adhibet: sed ne sanentur*. Item, Math. 26. *Hic est Sanguis meus noui Test* id est, *Lutheranis, hoc vinum est meus Sanguis*; *Caluinistis, hoc vinum significat meum sanguinē*: *Plessæol. 4. Euch. c. 2. hæc est illa mors & passio, quam paulò post sustinebo*. Idem Act. 2. *Non derelinques animam meam in inferno*, id est, *Beza: cadaver in sepulcro*. Item Heb. 9. *Honorabile Connubium in omnibus*, id est *Caluino & Beza, est honoratum & licitum in omnibus catusuis Ordinis*. Malū! Quæ isthæctanta hominum in Diuinis est audacia ac theomachia?

4. Neq; possunt habere sensum Scripturæ veram: 1. Quia donum interpretationis datur tantum in Catholica Ecclesia, 1. Cor. 12. At ipforum non est verè Catholica. Liqueat seipso, patebit & inf. p. 2. 2. Ibi id reperitur, vbi est donū miraculorū: Sed hoc nō est apud sectarios: ergo nec illud Hæc ex R. P. Becano.

DICO AD I. Solis Legis peritis dictura, *Scrutamini* nō omnibus. AD II. Vtinam Beroënse fat imitemur, perscrutantes, quam dissona S. Scripturis

ris comminiscantur Nouatores. AD
III. paruuli dicuntur humiles doctique;
non tumidi Rabini, captiuare nolentes
intellectum in obsequium fidei.

Q V Æ S T I O I V.

Controuersiarum fidei quis Iudex summus
in terris?

LV THERANI & CALVINIANI volunt
Iudicem solum esse Sp. Sanctum in Scri-
pturis loquentem.

Sic LVTHERVS in præfata assert. art. 175. Capite hoc
Euangelium; Quia neque Papa, neque Concilijs, neque
vlli hominum commissum est, vt constituat & concludat,
quid sit fides. Ideo deo dicere: vana, tu conclusisti cum
Concilio; nunc habeo ego iudicium, an acceptare queam,
nec ne. Quia vnus stabis pro me, quando deo mori. Et
falsam doctrinam nemo iudicare potest, nisi spiritus ho-
mo. Ideo rex est insana, quod Concilia concludere vo-
lunt, qui credendum, cum saepe nullus vir sit tibi, qui di-
uinum Sp. vel modicum ofsecerit. MELANCHT. in
Locis c. de Ecclesia. Cum de Scripturæ sententia dissen-
sio oritur; tunc ipsum verbum Dei est Iudex; & accedit
Confessio vera Ecclesia i. e. paucorum, ait, cum Verbo
Dei consentientium. Sic & Brentius in Confes. W. t.
temb. Ad quem quæ priuatum pertinet, de doctrina re-
ligionis iudicare.

CALVINVS Inst. 4. c. 9. s. 8. 12. 13. etiam
Generalium Conc. & S. Patrum Iudicem
facit quemque priuatum.

SVADENT istis 1. Isa 55. Dabo omnes fili-
os tuos doctos à Domino. 2. Ierm. 3. Dabo le-
gem meam in cordibus eorum. &c. Omnes enim
scient me. 3. Math. 23. Vnus est omnium Ma-
gister vester Christus. 4. Iohan. 5. Ego testi-
monium ab hominibus non accipio. 5. Ioan. 7.
Si quis voluerit voluntatem eius facere, qui mi-
sit me, agnoscat de Doctrina mea, vtrum ex Deo
sit. 6. Ioan. 10. Oves meæ vocem meam au-
diunt. 7. Spiritus autem, 1. Cor. 2. diu-
dicat omnia, & ipse à nomine iudicatur. 8. O-
mnia probare. 1. Thess. 5. quod bonum est, te-
nete. 9. Non necesse habetis, vt aliquis doceat
vos, 1. Iohan. 2. Sed Vnctio docet vos de omni-
bus. 10. Ephes. 2. Estis Ciues Sanctorum, &
dom. Dei, superadificati supra Fundamentum
Apost. & Propb. 11. Alioquin Papa foret su-
pra Scripturam, hæcque ab eo robur acci-

peret. 12. Fides nostra si pendet ab iudicio
Ecclesiæ, nimium debili nititur fundamen-
to. &c.

AV T O R. Cùm eo Spiritu Sancto,
quo inspirati, locuti sunt Sancti, 2. Pet. 1. sit
interpretanda Scriptura; isque omnino
infallibiliter assistat Papæ & Concilio,
seu Ecclesiæ: idem idcirco Papa cum e-
dem summus Scripturæ Interpres, Iu-
dexque est controuersiarum; iuxta Con-
trid. Sess. 4.

I. Quia sic Scriptura Vetus ac Noua
in meo Antichristo. p. 1. q. 1. Et Exod. 17.
Moyses sedit Israëlita Caput Ecclesiæ
Iudexque dubiorum circa legem exor-
torum decernebat; non ad priuatum
spiritum remittebat: Inferiores quoque
Iudices causarum minorum maiora ad
vnum cum negotia referebant. Fuit au-
tem Moyses Iudex, & Pontifex, Sacer-
dote Aaron maior, extraordinarius su-
pra ordinarium, vereque Sacerdos, Psal.
98. Exod. 28. 29. Deut. 17. Si ambigunt
apud te, &c. venies ad Sacerdotem & Iudicem,
qui fuerit; indicabuntque tibi iudicij verita-
tem. Sequerisque sententiam. Quia au-
tem superbiens, nolens obedire Sacerdotis
imperio; morietur.

Hic ineptiunt cum Brentio: 1. Esse
preceptum conditionatum: 2. Re-
mitti ad politicum Iudicem; 3. Idque
in causis politicis: AT ibi absolute ju-
betur, pro Sacerdote summo, in causis
religionis ac Legis: Liqueat è textu cui-
vim faciunt Nouatores ex causæ bonæ
desperatione.

II. Sic praxis Ecclesiæ; quæ omnes
omnium retrò sæculorum nouatrices
controuersiarum quæstionum hæreses
per Papas, Conciliaque, condemnauit,
Iustu.